

- 1874 The diary fragment dates from 1842. Mscr SLSA 1185.1.3 (Gunnar Castrén's collection) is a small notebook without page numbering made by folding and cutting, size ca. 11.5 x 18 cm. In addition to the notebook, two loose sheets belong to the same diary. Cf. the same passage in the travel description Castrén wrote for publication. A technical page numbering by the editor of this publication is used here.
- 1875 This one-page note without a title is from Inari in January 1842. The mscr is KK Coll. 539.31.1 p. 47, in the library erroneously bound together with the 1838 journey to Lapland. Cf. Castrén 1852b: 110–111, 125–128. On the reverse page there are three stanzas of a romantic poem in German. Castrén and Lönnrot met Germans in Inari. (TS)
- 1876 The Finnish name day of Matti is on 24 February. (TS)
- 1877 *kan* || ~ förmå att
- 1878 Fiskar-/lifvet
- 1879 *Mga* || Stora
- 1880 Castrén left an empty space here.
- 1881 This note is connected with 27 Feb. 1842. (TS)
- 1882 Mscr: Karnjauri.

11 [Resedagbok 1842]¹⁸⁷⁴

Matinaho¹⁸⁷⁵

Folkförsamlingen i Enare – Resan öfver Ukon selkä och den i ööfverskådliga Kattila selkä: *Wälikota Mats dagen*¹⁸⁷⁶ firades så godt omst[ändi]gh[eterna] det <-----> En Lapps flicka, som ej kan¹⁸⁷⁷ sjunga. En sång, få forntida minnen <----> få antiquiteter. Ankomsten till en kåta i Patsjoki – Hvar uppförd – Fiskar[-]lifvet¹⁸⁷⁸ – Dess upphjelpande – Resan till <Moine> by Couperadt och skogbeväxt – M[ån]-ga¹⁸⁷⁹ sjöar – Inga fjällar – Ett heligt ställe, förbi h[vil]ket man ej får fara oäten – Stockeld – Finsk och Lappska – Berg-<f[o]rs> hette Njannom Upka []¹⁸⁸⁰ f. en stor sjö vid namn Njannoms jäuri Noblasjäuri¹⁸⁸¹ Glädjen att omsider se elden lysa – Hundarnes och fårens helsning

På Finska sidan: *Sulkisjäuri 2 Puolc'ihj[äuri], Alkäsjäuri, Kar[η]jauri*¹⁸⁸²

Sjöar: *'Coalmejäuri, 3 Kallajäuri, 4 Noblasj. 1 Njannomj, 2 'Coalmejäure, 5 Guttjesj.*

[– –]

❖❖ Den¹⁸⁸³ 19. Maj¹⁸⁸⁴ afreste vi från Kem¹⁸⁸⁵, färdades
 [LOOSE SHEET 1:1] 6 verst långsmed Kemi¹⁸⁸⁶, kommo så ut på Hafvet,
 der stora ismassor ännu voro liggande. På morgo-
 nen hindrade de oss¹⁸⁸⁷ att vidare framfärdas. Wi
 vandrade långsmed isen till¹⁸⁸⁸ en liten holm[e],
 skickade efter hästar från Solovetskoj (15 verst). Un-
 der väntan på dem förnöjde vi oss med thé och en
 torftig middag. Sent på aftonen kommo hästarna
 Ingen¹⁸⁸⁹ banad väg – man åkte utmed stranden.
 Holmen vacker, rik på ängar och björkskog, men
 orödjad. På¹⁸⁹⁰ afstånd visa sig redan kloster-tor-
 nen.

Klostret Соловецкий (munk-kloster) af 1. Classen,
 på ön Solovetskoi. är grundadt 1429 under Novgo-
 rodska Republikens tid af Prepodobnien *Savvatiej*,
 men sedan är kyrkan af Pre[po]dob.¹⁸⁹¹ Зосимъ in-
 rättadt во имя преображенія Господня och
 gjordt¹⁸⁹² till kloster. Är rikt prydd af flere Ryssar,
 omgifven ❖ af en stenvägg med kanoner. *Risnitsa*
 [LOOSE SHEET 1:2] full af de utmärktaste¹⁸⁹³ dyrbarheter,¹⁸⁹⁴ som huf-
 vuds[akligen] bestodo i <munk>-skrudar, glänste af
 perlor och kostbara stenar. Jag menar, att af de rara-
 re drägterna enhvar uppgick till tiotal tusen Rubels
 värde. Och af sådana drägter funnos flere dussin. Af
 mindre kostsamma 100de tal. Jag vill ej tala om sto-
 ra¹⁸⁹⁵ guldkors, gyllene ljus-stakar m. m. – Arma-
 rium – spjut, lansar, stridsyxor af flere slag, d[it]o
 pilar, klubbor, pansarskjortor, bågar, bössor och ka-
 noner från skilda tider, svärd m. m. – I kyrkor 200
 munkar. Kyrkorna blända, men fångsla ej ögat¹⁸⁹⁶.

d. 21 [Maj] Resan till Anser, 22 verst – d. 22. till
 Golgof, väl belägen på en hög, rund bergspets,
 omgifven af sjö. Flygel – Adjutanten och Muren
 lieutenanten. I dem lefva blott några få munkar –
 Labyrinten; Svenskarne förstenade. Arestanterna
 visades af Archimandriten – 20 Raskolniker

- 1883 The notebook SLSA 1185.1.3 be-
 gins.
 1884 Probably Old Style.
 1885 *Kem* || Solovet[skoj]
 1886 *Kemi* || ~ elf
 1887 *oss* || vår
 1888 *till* || på
 1889 *Ingen* [...] *väg* || Vägen gick
 1890 *På* [...] *sig* || Ändtligen visar
 1891 *Sic*, cf. previous sentence.
 1892 *gjordt* || inrättad
 1893 *utmärktaste* || d[yrbaraste]
 1894 *dyrbarheter*, *som* [...] || dyrbar-
 heter. Drägterna fulla med
 1895 *stora* || gyll[ene]
 1896 *ögat* || blicken

- 1897 The place-names are missing.
 1898 *Gick* || Wandrade
 1899 *beskåda* || taga mig kännedom

❖❖
 [LOOSE
 SHEET
 1:3]

d. 25 Afresan från Anser Solovetskoi – Is och köld. Bäluger, foglar. Sandiga stränder – Skuggan af vågorna – Hvita hafvet kommer att befolkas – Karelare – Finska namn – Hög<--->? – Сюсма, Muksalmi,

Ifrån [] till []¹⁸⁹⁷ med häst.

29. Belägenheten vid Archangel. Huru staden presenterar sig från sjösidan – Vacker vår-af-ton – solens nedgång – Vårdshuset. Musiken rövvar samvetsqvalen – Renskt och Champagne – Wäll<ers>tens Gudarna på vår kammarvägg –

D. 1. Junii. *Gick*¹⁸⁹⁸ jag ut dels för att beskåda¹⁸⁹⁹ staden[,] dels för att söka någon vacker promenadplats. Under min vandring kom jag till närheten af några slagtare-bodar

Samojediska kojor – Tarmar – Orenlighet – Hundar – Samojeder<---->

d. 12 Junii – snö och storm.

❖
[LOOSE
SHEET
2:1]

Om Kolska distriktet.

Af 26 Ryska byar, som finnas inom detta distrikt, sysselsätta sig blott fem innewånare med åkerbruk; de öfriga lifnära sig medelst djur-, i synnerhet fiska-fänge, med undantag af dem, som drifva utländsk eller inländsk handel. Men den hufvudsakligaste näringsgren är otvifvelaktigt *hafsfisket*. Den del af Ishafvets strand, som börjar med *Святой носъ* och slutar vid Norska gränsen är bekant under namn af *Мурманский берегъ*. Bönderna k[al]la *Murm[anskij] bereg* kusten ända från Ponoj. I dess många bugter drifves fiskeri – här¹⁹⁰⁰ hafva fiskare bygt sig kojor och bodor. *Буарна Кереть, Ковда, Кандалакша, Умба, Черноръцкое (Mustajoki) och Поръегубское*¹⁹⁰¹ utgöra medelpunkten för dessa¹⁹⁰² orters fiskeri. Der lefva de rikaste fiskare-bönder, som köpa *snäckor* (шнякъ) och försträcka sina arbetare med bröd. Snäckor de minsta fartyg 1mastiga, dernäst каченара, större 2mastiga, slutligen лодя. Brödet föres föreg[ående] året. Murmanski gå till fots i Mars (April) eller¹⁹⁰³ släpa sina saker med hundar till Разнаволоцной станции, der Lappar ligga dem till möte med renar. De som fiska mellan Святой носъ och Кола färdas ifrån Rasnavolog med renar; men de som fiska mellan Kola och Norrska gränsen skilja sig från de förra och gå eller åka med renar till Kola. Fiskandet fortfar till den 15 Augusti, till 20 (25), då det är litet fisk utom i Мотовской губы (<Modska> viken)¹⁹⁰⁴, som ligger mellan gränsen och Kola, der det upphör i slutet af Junii (g[am]la st[ilen]) ❖ En viktig näringskälla är Hvita Hafvet. De som kvarstadna hemma, fånga här sill och lax (семга) skjuta och fånga med nät skälar¹⁹⁰⁵, eller förrätta vid dess stränder vanliga landtarbeten: slå hö, skaffa ved

❖
[LOOSE
SHEET
2:2]

- 1900 *fiskeri* – här [...] || fiskeri; stugor oc[h]
1901 Fi. Porjalahti, formerly situated at N66°42'59" E33°51'55". Itä-Karjala 1934. (TS)
1902 *dessa* || denna
1903 *eller* || och
1904 Motovskij zaliv (Ru.)/Muotkavuono (Fi.) on the northern coast of the Kola Peninsula at N69°32'25" E32°34'17". (TS)
1905 *skälar* || нерпу?

- 1906 *i* || *af*
 1907 *höst* || *vin*[ter]
 1908 *visar* || *syna*[s]
 1909 *i* || *af*
 1910 Varzuga on the river of the same name near the southern coast of the Kola Peninsula at N66°24'5" E36°35'13". (TS)
 1911 Castrén added *irra* to the word *kringsprida* without striking out the original word.
 1912 *som* || *de*
 1913 *hafsdjur* || *sh*
 1914 *döda* || 1. *skjuta* || 2. *fånga*
 1915 On the *lodja* (barge) after departing from Arxangel'sk to Tri Ostrova (28–30 June).

för vinter o. s. v. Walfiskar (бѣлуга) fångas blott i¹⁹⁰⁶ Kieretti af två eller tre invånare, emedan dertill erfordras dyra verktyg.

Sommar och höst¹⁹⁰⁷, särdeles i Oktober och November, visar¹⁹⁰⁸ sig i Hvita Hafvet en otalig mäng[d] skälar, stundom till ett antal af några tusende. --- De fångas förnämligast i¹⁹⁰⁹ volo^{sterna} Умба och Варзугско^й¹⁹¹⁰.

"Lapparne nomadisera om sommaren vid hafsstränder och floder, till hösten flytta de till sjöar, men om vintern *kringsprida*¹⁹¹¹ de sig på fjällen. Deras näringssätt antager olika skepnad efter beskaffenheten af de producter, som¹⁹¹² finnas på de särskilda ställen, der de nomadisera; om sommaren fånga de stockfisk, skjuta hafsdjur¹⁹¹³; höst och vinter döda¹⁹¹⁴ männerna renar, björnar, räfvar etc, men kvinnorna fiska i floder eller sjöar. Dets[amma] kan sägas om Karelare, utom det att de ej nomadisera".

Fiska-fänget har sedan år 1800 aftagit, ehuru Fiskarnes antal varit stående, ja till och med förökats.

[--]

❖ [1] ❖ *si*sta¹⁹¹⁵ strålen sjunker. Plötsligt upphäfvatranorna ett förfärligt ljud. Jag kröp ned i kajutan, der min sofkamrats snarkande ljud ännu obehagligare än tranornas vilda skrän.

Julii 1–3 På dessa tre dagar kommo vi fram tre verst. Hettan om dagarna plågsam; min helsa vill ej förbättras. På lodjan en sur torsk¹⁹¹⁶ stank; båten¹⁹¹⁷ är ombord och jag slipper ej i land. Nätterna vakade jag på däck¹⁹¹⁸ oaktadt anmärkningar af min husbonde, som blef störd i sin sömn genom min nedkomst i kajutan efter midnatten.

D. 4. Natten mot den 4de medförde slutligen medvind. Wi seglade¹⁹¹⁹ förbi byn *Mudjuga* med en elf (ga- bjuga-joki¹⁹²⁰, L[appska] jokka, ga¹⁹²¹). Ordet har en Tshudisk klang, och en Matros, som var hemma fr[ån] orten, förtäljde mig, att enligt gammalt folks utsago Чухны i¹⁹²² aflägsna tider bott derstädes. Nära (25 verst) intill finnes en annan by *Kuja*, med elf af s[am]ma namn. –

Om morgonen lemnade vi den Archangelska kusten, de inbjudande зимные горы; på dagen synes ej land, blott ett mystiskt obegränsadt chaos, hvarpå Guds ande sväfvade. Anblicken af ett sådant chaos är i början högtidligt, men ögat härdar ej länge med att betrakta något så oformligt; de fordrar begränsning, form.¹⁹²³ Mot aftonen började det Terska landet visa sina hvita snöbeströdda¹⁹²⁴ stränder. Men vinden hade börjat draga sig till öster, och i stället för att landa vid Tri Östroff, voro vi drifna närmare 15 mil sydligare, nedanom *Tshapomaa* (ett Finskt Lappskt namn). [1925]Ifrån *Tshapomaa* till *Päälitsa*¹⁹²⁶ 27 verst, d[eri]fr[ån] till *Puulonga*¹⁹²⁷ (finsk klang) 20 verst, till *Babsa* 20, till *Sosnoj*¹⁹²⁸ (en ö i sommar-tid bebodd af Fiskare Lappar) 20 till *Ponoj* 50, till *Tri Östroff* 12?).

- 1916 *torsk* || tr<-->
 1917 *båten* || var
 1918 *däck* || natten
 1919 *seglade* || foro
 1920 *joki* || bjuga-joki
 1921 SaaN *johka, joga*. (TS)
 1922 *i [...] tider* || tillfor [tillförene]
 1923 [...] *form.* || ~ Uti form gifves ingen intet <----->
 1924 *snöbeströdda* || 1. is<--> || 2. <--> || 3. isbet[äckta]
 1925 Square bracket in Castrén's hand, the other one is missing.
 1926 The River Päälitisa/Pjalica runs into the White Sea at N66°11'15" E39°31'7". (TS)
 1927 The River Pulonga, the mouth of which is situated at N66°15'27" E39°59'7". (TS)
 1928 Sosnovec Island at N66°29'17" E40°40'57". (TS)

- 1929 *sände [...]* fläktar || erinrade en kylig fläkt
 1930 *njutning* || ~ för mitt efter njutning törstade sinne
 1931 *så* || och ~
 1932 *vågorna* || wattnet
 1933 *hemska* || vildt
 1934 natur-/makterna
 1935 *medvetande* || till
 1936 *straxt [...]* att || genast så tungt, utan att jag

5. Wi kryssade fram med ganska slappa segel. Luften mild; stranden sände¹⁹²⁹ oss Ishafvet[s] hälsningar med sina kulna fläktar. Natten var mild och rik på njutning¹⁹³⁰.

❖ [4]

6. Morgonen var så härlig, så¹⁹³¹ lugn och förtjusande, att sjelfva Sjömännerna beundrade den. ❖ Men i ett ögonblick hof sig den förfärligaste stormen. Ljusen tändes i kajutan (det var Mariæ dag, Богородица), sjömännen ligga på knä framför helgonen. Derunder brister ankar-tåget; lodjan drifves i flere timmar vid för våg. Man spänner ett par segel och söker taga hamn vid Päälightsa. Det lyckas ej, ty vinden är N[ord]n[ord]o[st]. Nu ser man sig nödsakad att spänna alla segel och styra för sidovind mot Archangelska kusten. Ovädret tilltager. Skeppet brakar, tågen gnissla, vågorna¹⁹³² spola öfver däck. Jag söker hålla mig fast i tågen, är i vägen för manskapet, sätter mig i barkasen och blir öfversköld. Matroserna suppa sig fulla; värden ropar till mig: ❖ Rom, rom; – brännvinet ger i dag ej rus. Mot natten infaller mist; folket knappt urskiljer hvarand[r]a på fartyget. Man svär, skriker och super. Jag betraktade med häpnad detta hemska¹⁹³³ skådespel, som visade den svaga, eländiga m[enni]skans vildt förtviflade trots emot natur[-]makterna¹⁹³⁴. Under detta åskådande uppslukades <mitt> jag af min omgifning till den grad, att jag hvarken kom att reflektera till mitt inre eller yttre läge. Plötsligt väckte mig en våg mig medvetande¹⁹³⁵ af det sednare. Tillräckligen genomblött drog jag mig ned i kajutan, slängdes der från den ena väggen mot den andra, kom efter några väldiga stöter uti min säng, och insomnade straxt,¹⁹³⁶ utan att vara sjösjuk, utan att veta det ringaste ❖ af den förfärliga natt, hvaraf sjöfolket har ett minne för sin hela lefnad.

❖ [5]

❖ [6]

7. Vid mitt uppvaknande följande morgonen befunno vi oss vid зимные гори, drifna 100 verst tillbaka. Landet gaf oss tillräcklig skygd mot den allt fortfarande stormen. Kort efter oss kommo äfven andra lodjor till s[am]ma hamn, och från en af dem fick min värd låna ett ankare, n[å]g[ö]t bättre än det han sjelft egt i <reserv>.

Den 7de och påföljande dagar fortfor samma N[ord]östl[ig] vind att blåsa m[e]d mer eller mindre skärpa. För att fördrifva ledsnaden i¹⁹³⁷ anledning af vårt enformiga, stillasittande lif, drack och ofta the med min värd och samtalande med honom flitigt i skilda ämnen. Han berättade mig bland annat:

- ☞ [7] ☞ Bakom Muotka viken finnes en holme Aniki Аникіевъ, der en inscription är inristad på en klippa.¹⁹³⁸ Om dess uppkomst berättas följande: En Engelsk wiking seglade hvarje sommar till Murmanska stranden, och kräfdes skatt af fiskare, fisk, mjöl, gryn, flott etc. Wikingen utmanade fiskarne på envigeskamp och satte sitt skepp med allt hvad der finnes emot den bestämda skatten han fordrade. Ingen vågade mottaga anmaningen. Ett år följde med en fiskare, såsom en kock en person af ringa storlek, men så mycket större styrka. Såsom bevis på¹⁹³⁹ mannens handkraft anföres att hans husbonde gaf honom ett par skinnhandskar att sko<--->. ☞ Detta verkställde han vårdslöst, hvarpå husbonden sände honom att förnya tvagningen. Nu vred han båda handskarna tver af, besvarande husbondens förebråelse dermed, att handskarna varit svaga, såsom fnösk[e]. Efter vanligheten kom den Engelske vikingen, utmanande i envig, och bjudande skepp, folk och egendeom åt sin segrare¹⁹⁴⁰. Då ingen emottog anmaningen, bad kocken att få kämpa med vikingen. Folket¹⁹⁴¹ log, dock

1937 i || oc[h]

1938 See also Castrén's letter to Sjögren 23 July/4 Aug. 1842 in the volume of letters in this series.

1939 på || der[på]

1940 segrare || beherrskare

1941 Folket || Man

- 1942 The berserks were Scandinavian soldiers mentioned in the sagas who went into battle in a violent rage and were considered especially dangerous adversaries. Kouvola 2012. (TS)
- 1943 *den Ryska* || Rys[sens]
- 1944 *bonde* || <->
- 1945 *vin* || <--->

☞ [9]

beviljades hans önskan. Han tog på sig en skinnmantel, så tätt åtsittande wid kroppen, att man ej kunde fatta tag deri. Kämparna voro Bersirkar¹⁹⁴² och rusade mot h[varan]dra i cirkelformig rörelse. Engländaren förmådde intet emot ☞ den lille mannen, hvilken stötte sina hälar g[enom] Engländarens bröst. Denna händelse upptecknade han sedan på den förberörda klippan.

– Min värd förtrodde mig sina widsträckta handels-speculationer, hvilka voro ovanligt klokt och väl beräknade. Ryssen har en underbar speculations-förmåga. Han förstår att på allt sätt draga fördel af omständigheterna. Finnen plöjer. D[er]före duger han ej att bo vid Hvita hafvet, som är likasom skapadt för den¹⁹⁴³ Ryska speculations-andan

☞ [10]

– Min värd ansågs för en fattig bonde¹⁹⁴⁴, men han drack the tvenne gånger hvarje dag, var ☞ försedd med kringlor, citroner, vin¹⁹⁴⁵, <chräm> och m[ån]ga andra öfverflöds articular.

– Min helsa förvärras af det stilla sittande lifvet och den ruttna maten. Genom täta simningar ådrog jag mig en häftig förkylning.

☞ [11]

D. 10. Förfärlig storm, som fortfor hela natten. Ingen sof, man var besluten att hvarje ögonblick lyfta ankar och segla, dit Gud och vinden styrde. Med den n[ord]o[stliga] vinden hade vi sannolikt kommit till Onega. Wärden vill landsätta mig, men ehuru sjuk kunde jag ej gå in derpå, ty erfarenheten har lärt mig, att man alldrig skall ☞ öfvergifva en fattad plan, med mindre än öfverstiglig omöjlighet sätter sig vägen för dess utförande.

D. 11. När jag på morgon efter några timmars orolig hvila uppvaknade, var stormen omåttlig. Wärden hade tändt vaxljusen framför Helgonen och

bad dem om bistånd. Matroserna voro fulla; en sjuk. Då Helgonen ej förlånade sitt bistånd, började äfven värden att supa, tömde 2 stakaner rumm och en butelj brännvin. Jag mäktar ej lyfta hufvudet från dynan. Hetta i kroppen, stung i ryggen och stark hufvudvärk. Man ärnar nu på allvar styra till Onega. Man berättar, att 8 verst ifr[ån] hamnen¹⁹⁴⁶ funnos tvenne Fiskar[-]torp¹⁹⁴⁷, och nästan tvang mig att lemna fartyget, som i anseende till min sjukdom blef en nödvändighet. Jag sattes i land, och wandrade taliter qualiter på en half dag till torpet. Här fanns en застава¹⁹⁴⁸ och ingen vågade begifva sig att afhemta mina effecter af fruktan för kontraband. Förargelsen gaf mig nya krafter, jag vandrade jemte tvenne pojkar till effecterna, hjälpte att bära dem till torpet. Sträng visitation.¹⁹⁴⁹

☞ [12]

☞ [13] ☞ D 12. Låg jag i full feber, skickade emellertid bud till fartyget, att jag skulle återvända, om min sjukdom¹⁹⁵⁰ något gaf sig.

– Gjorde på dagen en liten vandring till en närbelägen skog. Här är allt så vackert, som i mitt hemland. Gröna björkar, blommande häggar, foglar qvittra på grenarna, getingar svärma i gräset. Huru ofta har jag i mitt älskade¹⁹⁵¹ fosterland suttit omgifven af en sådan natur, låtit känslan svärma fritt omkring, bygt förhoppningar, som svikit, älskat och njutit. Nu sitter jag ensam och sjuk ☞ i ett främmande land, der hjertat blott kan samtala med dig¹⁹⁵²[.]

☞ [14]

d. 13. Om natten sträng feber. Nödvändigheten att återvända, hellst Fiskarne måste begifva¹⁹⁵³ sig till ett annat lägerställe.

– Febern tilltager. Lodjorna stå ännu stilla, men just nu förändras vinden. Med djup smärta ser jag lodjorna afseglä och min favorit-plan ramla.

- 1946 hamnen || <-->
 1947 Fiskar-/torp
 1948 Customs station. (TS)
 1949 Especially here and further on, cf. p. 407, originally published in Castrén 1852b.
 1950 sjukdom || helsa
 1951 älskade || he[mland]
 1952 dig || 1. ~, du gyllne natur, du gröna äng, <-----> blifva <----> af <-----> || 2. ~, du gyllne natur
 1953 begifva || br

- 1954 *Erhöll* || d. 16.
- 1955 *Farbror* || 1. <Doctorn> || 2. fr
With *Farbror* (Uncle) Castrén probably means Elias Lönnrot who had returned to Finland at the end of June. (TS)
- 1956 Fredrik Cygnæus (1807–1881), at the time Docent of History at the University of Helsinki, later Professor of Aesthetics and Modern Literature. Klinge 2003. (TS)
- 1957 *för* || ett
- 1958 In some connections, Castrén seems to mean with haemorrhoids what is presently known as the meaning of the term, but in some cases it seems that it may also have some other meaning. See his letters to Rabbe 2/14 May and 4/16 Aug. 1842, 11/23 March 1843, to Fabian Collan, 22 Sept./4 Oct. 1842, to Elias Lönnrot 11/23 June 1843, to Sjögren 28 Aug./9 Sept. 1845, 3/15 Nov. 1848 in the volume of letters in this series. (TS)
- 1959 Letter to Rabbe, see the volume of letters in this series. Other letters mentioned by Castrén in this list have not been preserved.
- Frans Johan Rabbe (1801–1879), Doctor of Medicine, manager of the baths at Ulrikaborg/Ullanlinna, Helsinki. Rabbe was one of the three men who founded the journal *Suomi* and he was active in the Finnish Literature Society since its founding. Luther 2001b. (TS)

☞ [15]

Febern odräglig. Hetta, sträng hufvudverk, rysningar, styng i ryggen, elak smak. I detta tillstånd lät jag ro mig från Коздела 22 verst till Kuja. ☞ Om aftonen tilltog febern, men om natten utbrast den häftigaste svettning, som fortfor allt intill morgonen.

d. 14 Afreste från Kuja på dervarande Таможный Казырителс båt jemte hans fru – ett obelevadt fruntimmer.

d. 15 om morgonen anlände till staden, till hälsan sämre, sedan jag föreg[ående] dagen befunnit mig bättre.

Erhöll¹⁹⁵⁴ bref från Farbror¹⁹⁵⁵, Cygnæus¹⁹⁵⁶ m. fl. af det gladaſte innehåll. Det var för mitt sinne, som för¹⁹⁵⁷ fältet ett lindrigt regn efter en långvarig torka. Gamla ljufva minnen upplefvades, utan att dock lemna efter sig d[en]na pinsamma känsla, såsom jag vanligen förut erfarit.

☞ [16]

D. 16. Min sjukdom börjar reducera sig till hemorroider, hvilken mina sjukdomar ☞ vanl[igen] taga.¹⁹⁵⁸

D. 17. flyttade ut till *Uima*.

D. 21. skref jag till Rabbe¹⁹⁵⁹ och T[en]gström¹⁹⁶⁰

D. 24 ----- till Farbror och Ehrström¹⁹⁶¹

D 7 Aug. till Sjögren

d. 5 Aug. kom Stjopan. ett Stjopan	1-75. 50 1-75 70 35	
	<hr/>	
	<35> ¹⁹⁶²	
	70 30 ¹⁹⁶³	
	<hr/>	
	6-40 80	
	<hr/>	
	7-20 2-80	100.
Cont ---		

❖ [17] ❖ *Warawina*¹⁹⁶⁴, första byn.

Uima, flod, som vid *Uima* by förenar sig med *Dvina* – så liten, att man kan simma deröfver

Archangelsk k[al]l[a]s en afd[elning] af *Uima*, emedan *Peter*, sedan¹⁹⁶⁵ han sett d[e]tta vackra ställe, ångrat att ej hafva här grundat Arch[angelsk.] På motsatta sidan om elfven ligger byn *Shirshja*¹⁹⁶⁶, kronans заводъ.

Кореля by.¹⁹⁶⁷

Maimaks, Isma, Kurja, Lodma, *Sollombol*

Къгостровъ (Käkisaari), *Mudjuga*, Куя.

Lopa (flod), Палозеро (Palosaari), Хаврагорье (Kauramäki),

Зату́ла, макса, туясъ (af tuohi)

Traditioner om Tshuder, *kurganer*, försvarsfästen) i Onega kring Archangelsk vid *Petschora*.

1960 Most probably to Johan Jakob Tengström (1787–1858), Professor of Practical Philosophy, whose daughter Castrén later married. Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852, <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=11688>. (TS)

1961 Most probably Dr. Med. Karl Robert Ehrström (1803–1881), District Medical Officer in Tornio, later in Vaasa. Castrén had travelled with him in the summer of 1838, and they remained in contact until the end of Castrén's life. Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852, <http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=13694>. See also p. 73. (TS)

1962 35 || 4

The total of the sums listed above is 5 roubles and 5 kopecks, but in order to obtain 6-40 below, we should have 5-40 here. (TS)

1963 30 || 40

1964 Varavino, now part of the city of Arxangel'sk, at N64°30'39" E40°40'0". (TS)

1965 sedan || der

1966 *Shirshja* || *Sirtsä* med <--> Širša at N64°26'42" E40°44'29". (TS)

1967 Here Castrén lists villages in the region of Arxangel'sk because of their names. See Castrén 2017a: 48–88. (TS)